

Wojtowicz, Jerzy

Wstęp

Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia 11 (74), 3-4

1977

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

WSTĘP

Instytut Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu w ramach swej corocznej serii „Acta Universitatis Nicolai Copernici” prezentuje czytelnikowi kolejny zeszyt „Historii”, który poświęcony został w całości dziejom Torunia. Jego powstanie było możliwe dzięki temu, że od 1969 r. przy Instytucie Historii i Archiwistyki działa zespół naukowy do badań nad dziejami Torunia, grupujący pracowników naukowych Instytutu, Zakładu Historii Pomorza PAN, Archiwum, Biblioteki Uniwersyteckiej i innych placówek naukowo-kulturalnych, działających na terenie Torunia. Zadanie tego zespołu polega na wykonaniu prac przygotowawczych i wstępnych, które umożliwiłyby w najbliższej przyszłości opracowanie popularno-naukowej syntezy całości dziejów Torunia, zaś w dalszej — wielotomowej, naukowej monografii tego zasłużonego w naszych dziejach miasta.

Od napisania ostatniej naukowej monografii Torunia pod redakcją Tymienieckiego upłynęło już przeszło 40 lat. W ciągu tego czasu narosły nowe badania nad dziejami miasta. Jednak wiele zagadnień dalej czeka na rozwiązanie. Zespół do badań nad dziejami Torunia usiłował dokonać inwentaryzacji stanu badań, a przede wszystkim nowych potrzeb badawczych, wynikających nie tylko z wymogów współczesnej nauki historycznej, ale również nowej i jakościowo odmiennej sytuacji miasta w okresie po drugiej wojnie światowej. Rezultatem tych wysiłków jest m.in. niniejszy tom, który prezentuje częściowe wyniki badań nad dziejami Torunia prowadzonych w ramach licznych seminariów historycznych Instytutu, a także badań pracowników innych instytucji naukowych, interesujących się dziejami Torunia.

Zeszyt zawiera ogółem 10 prac, głównie pracowników młodych, które ze względu na osiągnięte wyniki w całej pełni zasługują na opublikowanie. Już nawet pobieżny rzut oka na spis treści pozwala zorientować się w nowych kierunkach badań, które zaczynają owocować na naszych seminariach. Z zadowoleniem odnotować należy pojawienie się problematyki społeczno-ekonomicznej średniowiecznego Torunia. Reprezentują ją aż trzy prace, które powstały pod kierunkiem doc. dra A. Czacharowskiego, zajmujące się plebsem Nowego Miasta Torunia w latach 1358—1410,

rozwojem złotnictwa toruńskiego i przedstawicielami Torunia na zjazdach hanseatyckich w XIV i 1 poł. XV w. Problematykę późnorenesansową reprezentuje artykuł S. Salmonowicza, poświęcony roli Marcina Opitza w środowisku intelektualnym Torunia lat trzydziestych XVII w. Dwa następne artykuły poświęcone zostały dziejom demograficznym i politycznym Torunia w epoce oświecenia, która stanowi od dawna przedmiot żywego i płodnego zainteresowania historyków toruńskich.

Pozytywną nowością jest pojawienie się mało do tej pory studiowanej historii Torunia w XIX i XX w. Ten pierwszy okres reprezentuje artykuł Krystyny Kępczyńskiej o absolwentach gimnazjum toruńskiego w 2 poł. XIX i na początku XX w. zaś dziejom Torunia do 1939 r. poświęcone są trzy ostatnie rozprawy: K. Przybyszewskiego, J. Künstler i J. Szilinga. Przynoszą one nowe i interesujące dane o rozbudowie Torunia w latach 1920—1939, położeniu robotników toruńskich w dobie kryzysu gospodarczego 1930—1934 i działalności hitlerowskiej administracji cywilnej w pierwszych miesiącach okupacji. Prace te w sposób istotny rozszerzają naszą wiedzę o Toruniu XIX i XX w. i stanowią dobry punkt wyjścia do dalszych badań. Należy się spodziewać, że nowy zeszyt poświęcony dziejom Torunia spotka się z zainteresowaniem czytelników, miłośników dziejów naszego miasta, co dla zespołu autorskiego będzie nagrodą za jego trudy.

JERZY WOJTOWICZ

kierownik Zespołu do badań
nad dziejami Torunia